

สุทธนันท์ สุทธชนะ, สหภาพ พูลเกษตร, ฉันทชนก อินทร์ศรี, ณรงค์ศักดิ์ วุฒิพงษ์, นวียา นันทพานิช, ชาญยุทธ วิหกโต, สุทธนันท์ สุทธชนะ, ชนินันท์ สนิธิไชย

ทีมตระหนักรู้ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 26 ระหว่างวันที่ 25 มิถุนายน-1 กรกฎาคม 2560 ทีมตระหนักรู้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. สัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติ ใน 5 จังหวัด พบสัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติในจังหวัด สุโขทัย สงขลา นครศรีธรรมราช สุพรรณบุรี และพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดสุโขทัย พบใน 2 อำเภอ

อำเภอศรีสำโรง พบสัตว์ปีกป่วยตายที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง เป็นไก่ที่เลี้ยงในโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งมีไก่จำนวน 130 ตัว และเป็ดจำนวน 135 ตัว ไก่ตายหมดในวันที่ 13 มิถุนายนไม่พบว่ามีเป็ดตาย จากการค้นหาผู้ที่มีอาการระบบทางเดินหายใจในโรงเรียน ซึ่งมีนักเรียน 24 คน ครูและภารโรง 8 คน รวมเป็น 32 คน ในวันที่ 17 มิถุนายน 2560 พบเด็กนักเรียนมีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ จำนวน 11 ราย และมีประวัติอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีสัตว์ปีกป่วยตาย เก็บตัวอย่าง Throat swab ในเด็กที่มีอาการไอ น้ำมูกชัดเจน จำนวน 5 ราย ส่งตรวจหาสารพันธุกรรมของไวรัสและแบคทีเรียก่อโรคทางเดินหายใจ 33 ชนิด รวมทั้งใช้หัตถ์ H5 และ H7 ณ ศูนย์โรคติดต่ออุบัติใหม่ สภากาชาดไทย ผลพบ *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae*, Rhinovirus อย่างละ 1 ราย และพบเชื้อ 2 ชนิด Rhinovirus, *Haemophilus influenzae* 1 ราย และไม่พบเชื้อ 1 ราย ได้ให้การรักษาด้วยยาต้านไวรัส Oseltamivir และจากการค้นหาในรัศมี 1 กิโลเมตร มีผู้สัมผัสจำนวน 11 คน ไม่มีอาการป่วย มีประวัติจับสัตว์ปีกป่วยตายด้วยมือเปล่าไปทำลาย ได้ให้ยา Oseltamivir เพื่อป้องกันโรค ทั้งนี้จากการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมพบมีสัตว์ปีกป่วยตายในอีก 3 หมู่บ้าน ได้แก่ 1. บ้านป่ามะม่วง ม.6 พบสัตว์ปีกป่วยตายจำนวนมาก และมีผู้สัมผัสเป็นเพศชาย อายุ 43 ปี ซึ่งเป็นผู้รับจ้างเก็บสัตว์ปีกตายในคลอง ไม่มีอาการป่วย ได้รับยา Oseltamivir 2. บ้านสามเรือน ม.3 ต.สามเรือน พบสัตว์ปีกป่วยตาย 60 ตัว และผู้สัมผัส 1 คน ติดตามมารับยาป้องกันโรค 3. โรงเรียนแห่งหนึ่ง ม.5 ต.ราวต้นจันทน์ มีไก่พันธุ์ไข่ 100 ตัว พบมีอาการป่วยและเริ่ม

ทยอยตาย ตั้งแต่วันที่ 13 มิถุนายน 2560 ปศุสัตว์ได้ฝังทำลายทั้งหมด ผู้สัมผัส 4 คนได้รับยา Oseltamivir จากการสำรวจรัศมี 1 กิโลเมตร รอบโรงเรียน ไม่พบผู้ป่วยอาการไข้หวัดและไม่พบสัตว์ปีกป่วยตาย ปศุสัตว์ได้ดำเนินการทำลายสัตว์ปีกในพื้นที่ที่มีรายงานสัตว์ปีกป่วยตายทั้งหมด รวมทั้งติดตามเฝ้าระวังผู้สัมผัสในพื้นที่สัตว์ปีกป่วยตาย ให้ยาป้องกัน และให้สุขศึกษาประชาสัมพันธ์ประชาชนในพื้นที่ให้ระมัดระวังการสัมผัสซากสัตว์ปีกป่วยตาย ไม่นำมารับประทานเป็นอาหาร มีการทำลายซากสัตว์ปีกอย่างถูกวิธี

อำเภอศรีษัชนาลัย มีรายงานไก่ตาย 190 ตัว ทยอยตายภายใน 1 สัปดาห์ จากไก่ทั้งหมด 200 ตัวและในละแวกเดียวกันยังมีไก่ตาย 6 หลังคาเรือนประมาณ 100 กว่าตัว พบผู้ป่วยเพศหญิง อายุ 63 ปี เป็นคนเก็บไก่ตายไปฝัง ใส่ถุงมือ ไม่ได้ใส่หน้ากากอนามัย เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2560 ด้วยอาการไข้ปวดกล้ามเนื้อ ไอแห้ง ๆ เจ็บคอ ไม่มีน้ำมูก หอบเหนื่อยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศรีษัชนาลัยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2560 โดยพักอยู่ในห้องแยกโรค ผลภาพถ่ายรังสีปอดปกติ ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัส เก็บตัวอย่าง Throat swab ส่งตรวจหาสารพันธุกรรมของไวรัสและแบคทีเรียก่อโรคทางเดินหายใจ 33 ชนิด รวมทั้งใช้หัตถ์ H5 และ H7 ณ ศูนย์โรคติดต่ออุบัติใหม่ สภากาชาดไทย ผลพบเชื้อ Influenza A H1N1

จังหวัดสงขลา พบสัตว์ปีกป่วยตาย 87 ตัว ในพื้นที่หมู่ 4 ต.ทุ่งตำเสา อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา เป็นไก่ตาย 17 ตัว จาก 20 ตัว และเป็ดตาย 70 ตัว เป็ดตัวแรกเริ่มแสดงอาการป่วยวันที่ 10 มิถุนายน 2560 และค่อย ๆ ทยอยตาย เจ้าของส่งไก่ไปตรวจที่ห้องปฏิบัติการที่ จ.นครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2560 ต่อมาในวันที่ 26 มิถุนายน 2560 ปศุสัตว์จังหวัดสงขลาประสานไปยังงานควบคุมโรค สสจ.สงขลา ซึ่งได้ออกสอบสวนโรคในวันที่ 27 มิถุนายน 2560 พบผู้สัมผัสซากสัตว์ปีก 7 ราย ไม่มีผู้ใดมีอาการป่วยทั้งหมดได้รับยาด้านไวรัสและได้เก็บตัวอย่าง Nasopharyngeal

swab และ Throat swab ทั้งหมด 6 ราย ส่งตรวจ PCR ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 12 สงขลา ผล negative ทั้งหมด ส่วนผู้สัมผัสซากสัตว์ปีกอีก 1 ราย ไม่ได้เก็บตัวอย่างเนื่องจากเป็น Down syndrome

จังหวัดนครศรีธรรมราช พบสัตว์ปีก (ไก่วง) ป่วยตายมากผิดปกติ ในฟาร์มแห่งหนึ่ง ม.8 ต.แม่เจ้าอยู่หัว อ.เขยริใหญ่ เริ่มป่วยตั้งแต่เดือนมกราคม 2560 และป่วย/ตายสูงสุดในเดือนมิถุนายน 2560 สะสมจำนวนทั้งสิ้น 87 ตัว จากทั้งหมด 357 ตัว ส่วนใหญ่มีอาการไข้ ถ่ายเหลวสีเขียว จากการสอบสวนพบผู้สัมผัสประมาณ 22 คน จำแนกเป็นผู้เลี้ยงไก่ 2 คน และผู้นำไก่ที่ตายในฟาร์มไปรับประทานประมาณ 20 คน สิ่งที่ทำเนิการไปแล้ว คือ ปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการทำลายไก่ทั้งหมดในฟาร์ม และเฝ้าระวังผู้สัมผัส ณ วันที่ 28 มิถุนายน 2560 พบว่าไม่มีรายงานผู้ป่วยขณะนี้รอผลการตรวจอย่างเป็นทางการ และพบสัตว์ปีก (ไก่บ้าน) ป่วยตายมากผิดปกติ ในพื้นที่หมู่ที่ 5 ต.สามตำบล อ.จุฬาภรณ์ จำนวน 6 หลังคาเรือน ซึ่งอยู่ในชุมชนละแวกเดียวกัน เริ่มป่วยต้นเดือนมิถุนายน 2560 ด้วยอาการเบื่ออาหาร น้ำลายไหล คอตก หน้าแดง และหายใจไม่สะดวก ได้เริ่มทยอยตายวันละ 3-5 ตัว สะสมจำนวน 89 ตัว จากทั้งหมดประมาณ 214 ตัว การเลี้ยงเป็นระบบเปิดมี 2 แบบ คือ กั้นตาข่ายเลี้ยงในสวนยางพารา 2 หลังคาเรือน และปล่อยตามธรรมชาติ 4 หลังคาเรือน ทีม SRRT อ.จุฬาภรณ์ ดำเนินการประสานปศุสัตว์อำเภอจุฬาภรณ์เพื่อเก็บตัวอย่างส่งตรวจ แต่ยังไม่ได้เก็บตัวอย่างเนื่องจากปศุสัตว์อำเภอให้เหตุผลว่าไก่เป็นโรคหลอดลมอักเสบ ไม่ต้องเก็บตัวอย่างส่งตรวจ

จังหวัดสุพรรณบุรี พบสัตว์ปีกป่วยตาย (ไก่ชน) ในระยะเวลา 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ไก่ทยอยตายไปประมาณ 200 ตัว ในพื้นที่ ต.เดิมบาง อ.เดิมบางนางบวช มีผู้ป่วยสัมผัสสัตว์ปีกป่วยตายโดยตรง 1 ราย เพศชาย อายุ 77 ปี ไม่มีโรคประจำตัว เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2560 มีอาการ ไข้ ไอ เจ็บคอ กลืนลำบาก ต่อมาวันที่ 27 มิถุนายน 2560 มารับการรักษาที่โรงพยาบาลเดิมบางนางบวช ด้วยอาการ ไข้ ไอ เจ็บคอ หนาวสั่น หอบเหนื่อย ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ แพทย์วินิจฉัยว่าสงสัยไข้หวัดใหญ่ จากการตรวจ Rapid test Flu A และ Flu B ให้ผลลบทั้งหมด มีผู้สัมผัสร่วมบ้าน 3 ราย ไม่มีอาการป่วยด้วยอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบสัตว์ปีกป่วยตายที่หมู่ 10 ต.ปากกราน อ.พระนครศรีอยุธยา ซึ่งเลี้ยงไก่ชนมากกว่า 10 ตัว ลูกเจี๊ยบ 20 ตัว โดย วันที่ 28 มิถุนายน 2560 ได้เจอซากไก่ตาย 2 ตัว บิดาของผู้ป่วยทำการฝังไก่ วันที่ 29 มิถุนายน 2560 ไก่ตายเพิ่มอีก 4 ตัว โดยไก่ที่ตายปล่อยเลี้ยงข้างนอกแล้ว แต่ไก่ส่วนหนึ่ง

ที่เลี้ยงในสุ่มไม่ตาย วันที่ 30 มิถุนายน 2560 ไก่ตายเพิ่มอีก 4 ตัว ไก่ที่ตายทั้งหมดผู้ฝังได้ทำการใส่ถุงมือยาง นำซากไก่ใส่กระสอบฝัง ความลึกประมาณ 1 เมตร ฝังบริเวณชายคลอง และมีผู้ช่วยชาวไทย มีประวัติสัมผัสสัตว์ปีกตาย เริ่มป่วยวันที่ 30 มิถุนายน 2560 เวลา 05.00 น. โดยมารักษาที่รพ.พระนครศรีอยุธยา ด้วยอาการปวดศีรษะ แต่ไม่มีอาการไอ ไม่มีน้ำมูก และไม่หอบ แรกรับอุณหภูมิกาย 37.5 องศาเซลเซียส ขณะนี้เข้ารับการรักษากันเป็นผู้ป่วยใน โดยแพทย์ได้มีการเจาะเลือดตรวจ CBC และทำ Rapid test influenza รอผลทางห้องปฏิบัติการของทาง รพ. และได้เก็บตัวอย่าง Nasopharyngeal swab กับ Throat swab ซึ่งอยู่ในหลอดเดียวกัน ส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อยู่ระหว่างการตรวจ ผู้สัมผัสร่วมบ้านประกอบด้วย บิดา อายุ 49 ปี อาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้างที่ตลาดนัดแห่งหนึ่ง เป็นผู้ฝังไก่ตาย ไม่มีอาการแสดง มารดาอายุ 44 ปี อาชีพรับจ้างในโรงงานเอกชน ไม่ได้สัมผัสไก่ตายและไม่มีอาการแสดง พี่ชายอายุ 16 ปี อาชีพนักศึกษาอาชีวศึกษา เริ่มป่วยวันที่ 29 มิถุนายน 2560 โดยเพลียไม่มีแรง อาเจียน ไข้ ปวดเมื่อย ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มบริเวณข้างเคียง พบผู้ที่มีอาการมีไข้ 1 ราย ทำการทดสอบ Tourniquet Test ให้ผลลบ ได้เจาะเลือดส่งตรวจความสมบูรณ์ของเลือด อยู่ระหว่างตรวจทางห้องปฏิบัติการ ทางปศุสัตว์ทำการเก็บซากไก่ตายส่งตรวจหาเชื้อ

2. สถานการณ์โรคและภัยที่น่าสนใจในประเทศไทย

สถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-26 มิถุนายน 2560 มีรายงานผู้ป่วย 32,965 ราย อัตราป่วยเท่ากับ 50.38 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 6 ราย จากจังหวัดลำพูน พระนครศรีอยุธยา นครราชสีมา ปัตตานีและตาก สาเหตุจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A/H1N1 2009 และ B อย่างละ 2 ราย A/H3 และ A unsubtype อย่างละ 1 ราย อัตราป่วยตายเท่ากับร้อยละ 0.01 จำนวนผู้ป่วยมีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่สัปดาห์ที่ 21 จำนวนผู้ป่วยสูงกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปี (จำนวนผู้ป่วยสูงเกินกว่าค่ามัธยฐาน 1.5 เท่า ในช่วง 4 สัปดาห์ที่ผ่านมา (สัปดาห์ที่ 21-24)) และจำนวนผู้ป่วยในปีที่แล้วในช่วงเวลาเดียวกัน และสูงกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปี และจากการเฝ้าระวังผู้ป่วยกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่สัปดาห์ที่ 21 เช่นกันในสัปดาห์นี้สัดส่วน ILI เท่ากับร้อยละ 3.47 จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้ป่วยกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่เกินร้อยละ 5 มี 15 จังหวัด

ช่วงสัปดาห์ที่ 25 (18-24 มิถุนายน 2560) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ทำการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างจากผู้ป่วยกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ และกลุ่มอาการปอดบวมจากโรงพยาบาล

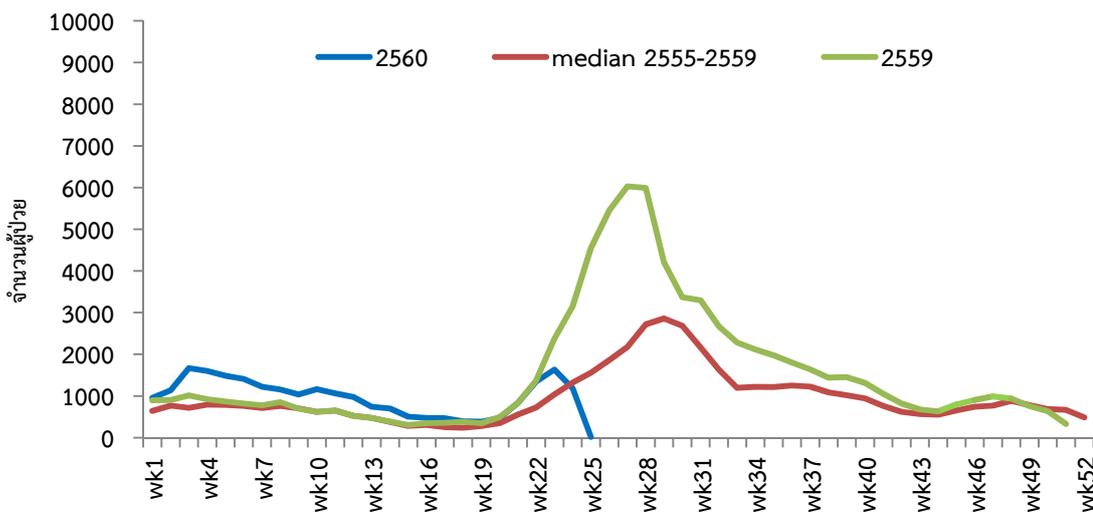
เครือข่ายกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 36 ราย และจาก กรมควบคุมโรค จำนวน 66 ราย รวมทั้งสิ้น 102 ราย พบผู้ติดเชื้อ ไข้หวัดใหญ่ จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.50 ในจำนวนเชื้อ ไข้หวัดใหญ่ทั้งหมดจำแนกเป็น ไข้หวัดใหญ่ชนิด A สายพันธุ์ H1 (2009) ร้อยละ 27 เชื้อไข้หวัดใหญ่ชนิด A (H3N2) ร้อยละ 61.5 และไข้หวัดใหญ่ชนิด B ร้อยละ 11.5 ข้อมูลจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์และสำนักโรคระบาดวิทยา พบว่า H3 เป็นตัวที่พบมากที่สุด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (ที่มา สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข)

ในสัปดาห์นี้มีเหตุการณ์ส่งสัยการระบาดของไข้หวัดใหญ่ 1 เหตุการณ์ ที่จังหวัดพิจิตร พบผู้ป่วย ILI ในเรือนจำทั้งหมด 40 ราย เป็นเพศชาย 40 ราย แพทย์วินิจฉัยโรคไข้หวัดใหญ่ทั้งหมด คิดเป็น อัตราป่วยของผู้ต้องขังชาย ร้อยละ 4.21 อายุต่ำสุด 20 ปี อายุ สูงสุด 75 ปี อายุเฉลี่ย 37 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 20-24 ปี (ร้อยละ 22.50) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 35-39 ปี (ร้อยละ 17.5) กลุ่มอายุ 25-29 ปี และกลุ่มอายุ 40-44 ปี (ร้อยละ 15) ส่วนใหญ่ อยู่ในเรือนนอนที่ 2 (ร้อยละ 55) อยู่ในกองงานรับจ้าง (ร้อยละ 40) รองลงมาคือกองกลาง (ร้อยละ 32.5) และสุทกรรม (ร้อยละ 7.5) มีอาการไอ ร้อยละ 85 มีเสมหะและน้ำมูกร้อยละ 62.5 มีไข้ ร้อยละ 42.5 เริ่มป่วยตั้งแต่วันที่ 19 มิถุนายน-25 มิถุนายน 2560 ได้เก็บตัวอย่าง Throat swab จำนวน 8 ราย ผล Negative

สถานการณ์โรคมือ เท้า ปาก ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-26 มิถุนายน 2560 มีรายงานผู้ป่วย 27,233 ราย อัตราป่วยเท่ากับ 41.62 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 2 ราย จากจังหวัดจันทบุรี และร้อยเอ็ด ในปีนี้มีจำนวนผู้ป่วยสูงกว่าค่ามัธยฐานมาตั้งแต่ต้นปี

โดยพบแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่สัปดาห์ที่ 21 จากการคาดการณ์ คาดว่าจะมีจำนวนผู้ป่วยในเดือนมิถุนายน 8,300 ราย และเดือน กรกฎาคมจะมีผู้ป่วย 10,300 ราย กลุ่มอายุที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ กลุ่มอายุ 0-4 ปี (619.50 ต่อประชากรแสนคน) รองลงมาเป็นกลุ่ม อายุ 5-14 ปี (42.47 ต่อประชากรแสนคน)

สัปดาห์นี้มีรายงานผู้ป่วยสงสัยโรคมือเท้าปากมีอาการ รุนแรง 1 ราย เพศชาย อายุ 2 ปี 7 เดือน ที่อยู่ขณะป่วย หมู่ที่ 11 ต.โนนสมบูรณ์ อ.บึงกาฬ จ.บึงกาฬ เรียนอยู่ชั้นเตรียมอนุบาล ศูนย์ เด็กเล็กแห่งหนึ่งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เริ่มป่วย 20 มิถุนายน 2560 เข้ารับการรักษาโรงพยาบาล วันที่ 24 มิถุนายน 2560 ประเภทผู้ป่วยใน ด้วยอาการ มีไข้ นาน 3 วัน ผลการตรวจ ร่างกายพบอุณหภูมิกาย 37.0 องศาเซลเซียส, อัตราการเต้นของ หัวใจ 80 ครั้ง/นาที อัตราการหายใจ 20 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 100/60 มิลลิเมตรปรอท มีผื่นหรือแผลที่ลิ้น กระพุ้งแก้ม หอบเหนื่อยง่าย ซึม หายใจครืดคราด กระตุก อาเจียนมีเสมหะ เล็กน้อย แพทย์วินิจฉัย R/O Pneumonia และมือเท้าปาก เก็บ ตัวอย่าง เลือด, Throat swab, Rectal swab ส่งตรวจทาง ห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2560 ไม่รู้สึกตัว ซึม อ่อนแรง แพทย์วินิจฉัยภาวะสมองติดเชื้อ ส่ง ต่อไปยังโรงพยาบาลหนองคาย จากการสอบถามประวัติพบว่า 5 วัน ก่อนเริ่มป่วยไม่ได้เดินทางไปไหน คนในครอบครัวไม่ได้เดินทางไป ต่างประเทศ ไม่มีผู้ป่วยรายอื่นร่วมบ้าน และในวันที่ 24 มิถุนายน 2560 ได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ อยู่ ระหว่างการตรวจ

รูปที่ 1 จำนวนผู้ป่วยโรคมือ เท้า ปาก รายสัปดาห์ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559, 2560 เปรียบเทียบค่ามัธยฐาน 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559)

2. การประเมินความเสี่ยงของโรคไข้หวัดนก

กรมควบคุมโรคได้เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์สัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติอย่างต่อเนื่อง พบเดือนมิถุนายน มีรายงานเหตุการณ์สัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติในจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา สุพรรณบุรี สุโขทัย และพิษณุโลก แม้ว่าผลการติดตามผู้ป่วยที่มีประวัติสัมผัสสัตว์ปีกทุกราย ยังไม่พบเชื้อไข้หวัดนก แต่อย่างไรก็ตาม พบรายงานการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกในภูมิภาคเอเชียหลายประเทศ จึงมีโอกาสที่จะเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกได้จากการเคลื่อนย้ายของนกตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถแพร่กระจายโรคมายังคนได้

กรณีพบสัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติ ผู้พบเห็นควรแจ้งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านหรือปศุสัตว์ในพื้นที่ เพื่อดำเนินการหาสาเหตุโดยอาจเก็บตัวอย่างซากสัตว์บางส่วนส่งตรวจควรหลีกเลี่ยงการสัมผัสสัตว์ปีกที่มีชีวิตหรือป่วยตายโดยตรง สำหรับการเก็บซากสัตว์ ควรสวมถุงมือยางโดยไม่ให้มีการสัมผัสซากสัตว์ด้วยมือเปล่า สวมผ้าปิดปากและจมูก โดยเก็บซากสัตว์ใส่ลงในถุงพลาสติกพร้อมรัดปากถุงให้แน่นแล้วนำไปทำลายด้วยการเผาหรือฝัง หากนำไปฝังควรรดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อหรือโรยปูนขาว และต้องล้างมือหลังการเก็บหรือสัมผัสซากสัตว์ทุกครั้ง รวมทั้งไม่นำสัตว์ปีกที่ป่วยตายมารับประทาน หากมีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ หลังสัมผัสสัตว์ปีก ควรรีบพบแพทย์เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยโดยเร็ว สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สายด่วนกรมควบคุมโรค โทร 1422

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS)

ประเทศซาอุดีอาระเบีย

ตั้งแต่วันที่ 20-28 มิถุนายน 2560 ประเทศซาอุดีอาระเบีย มีรายผู้ป่วยโรค MERS รายใหม่ 4 ราย เป็นเพศชาย 3 ราย หญิง 1 ราย อายุระหว่าง 30-85 ปี ทั้งหมดไม่เป็นบุคลากรทางการแพทย์ จากกรุงริยาด 2 ราย เมือง Dammam ภูมิภาค Ash Sharqiyah 1 ราย และเมือง Yanbua ภูมิภาค Al Madinah 1 ราย ทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กับการระบาดในโรงพยาบาลในกรุงริยาด มีอาการวิกฤติ 2 ราย อาการทรงตัว 1 ราย และเสียชีวิต 1 ราย ผู้ป่วย 1 ราย มีประวัติสัมผัสโดยตรงกับอูฐ 1 ราย เป็นผู้สัมผัสร่วมบ้านของผู้ป่วย MERS ที่ไม่มีอาการ 1 ราย และอีก 2 ราย อยู่ระหว่างการสอบสวน

ตั้งแต่วันที่ 2560 จนถึง 28 มิถุนายน 2560 ประเทศซาอุดีอาระเบียมีผู้ป่วยยืนยันโรค MERS รายใหม่ทั้งหมด 126 ราย

2. สถานการณ์โรคไข้หวัดนก สายพันธุ์ H7N9 ในประเทศจีน

ระหว่างวันที่ 2-9 มิถุนายน 2560 สาธารณรัฐประชาชนจีน มีรายงานผู้ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 เพิ่มเติม 21 ราย เสียชีวิต 1 ราย ในจำนวนนี้มีรายงานผู้ป่วยเป็นกลุ่มก้อน 1 เหตุการณ์ ผู้ป่วยจากมณฑล Anhui (3 ราย), Beijing (4 ราย), Shandong (3 ราย) Chongqing (2 ราย), Henan (2 ราย), Shaanxi (2 ราย), Jiangsu (1 ราย), Guangxi (1 ราย), Hebei (1 ราย), Hubei (1 ราย) และ Shaanxi (1 ราย) เริ่มป่วยระหว่างวันที่ 21 พฤษภาคม-3 มิถุนายน 2560 ผู้ป่วย 8 รายมีภาวะปอดบวม 9 ราย มีภาวะปอดบวมรุนแรง และผู้ป่วย 17 ราย มีประวัติสัมผัสสัตว์ปีกหรือเดินทางไปตลาดค้าสัตว์ปีกที่มีชีวิต

สำหรับผู้ป่วยเป็นกลุ่มก้อน 1 เหตุการณ์ เกิดขึ้นที่มณฑล Shaanxi ทางตอนกลางของจีน ผู้ป่วยชายอายุ 68 ปี เริ่มป่วยเมื่อปลายเดือนพฤษภาคม และภรรยาอายุ 67 ปี มีประวัติไปตลาดค้าสัตว์ปีกที่มีชีวิตที่เขตปกครองตนเอง Inner Mongolia และซื้อสัตว์ปีกมาเลี้ยงที่บ้าน ต่อมาไม่นานสัตว์ปีกบางส่วนได้ป่วยและตาย และบางส่วนผู้ป่วยทั้งสองได้เชือดเพื่อเป็นอาหารใน เขตปกครองตนเอง Inner Mongolia ตรวจพบไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 ในตัวอย่างสัตว์ปีกในตลาดค้าสัตว์ปีกมีชีวิต และมีรายงานผู้ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 ในช่วงต้นเดือนมิถุนายน

การระบาดของไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 ระลอกที่ 5 ซึ่งเริ่มต้นขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม 2559 มีจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นกว่าการระบาดในระลอกก่อนหน้านี้ โดยมีรายงานผู้ป่วยสูงสุดในช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ 2560 ปัจจุบันมีรายงานจำนวนผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 ลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วง 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมา

3. สถานการณ์โรคไข้หวัดนก สายพันธุ์ H5N1

ในปี 2560 ทั่วโลกมีรายงานผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ H5N1 ในประเทศอียิปต์ โดยมีรายงานผู้ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 จำนวน 3 ราย เสียชีวิต 1 ราย WHO รายงานว่า ตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปัจจุบัน มีผู้ป่วยยืนยันโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 จำนวน 859 ราย เสียชีวิต 453 ราย จาก 16 ประเทศทั่วโลก

นอกจากนี้ตามรายงานที่ได้รับจากองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) พบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ (H5) ชนิดต่าง ๆ ในนก ทั้งในทวีปแอฟริกา ทวีปยุโรป และเอเชีย (ข้อมูลจากเว็บไซต์ http://www.who.int/influenza/human_animal_interface/H5N1_cumulative_table_archives/en/, <http://www.promedmail.org/>)